

Vec C-356/21

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

7. jún 2021

Vnútroštátny súd:

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

16. marec 2021

Žalobca:

J. K.

Žalovaná:

TP S.A.

PRACOVNÝ DOKUMENT

[omissis]

Varšava 16. marca 2021

Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy (Okresný súd pre hlavné mesto Varšava)
w Warszawie (so sídlom vo Varšave)

[omissis]

[omissis]

NÁVRH NA ZAČATIE PREJUDICIÁLNEHO KONANIA

V súlade s rozhodnutím vydaným 16. marca 2021 Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy (Okresný súd hlavného mesta Varšava) žiada na základe článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie o odpoveď na túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 3 ods. 1 písm. a) a c) smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79), vykladať v tom zmysle, že umožňuje vylúčiť z pôsobnosti smernice Rady č. 2000/78/ES – a v dôsledku toho vylúčiť aj uplatnenie sankcií zavedených do vnútroštátneho práva na základe článku 17 smernice Rady č. 2000/78/ES – slobodu výberu zmluvnej strany, pokiaľ daný výber nie je založený na pohlaví, rase, etnickom pôvode alebo národnosti, v prípade, keď by prejavom diskriminácie malo byť odmietnutie uzavretia občianskoprávnej zmluvy, na základe ktorej by mala byť poskytovaná práca fyzickou osobou vykonávajúcou prácu na vlastný účet, ak by uvedené odmietnutie bolo založené na sexuálnej orientácii potenciálnej zmluvnej strany[?“]

[omissis]

Odôvodnenie [omissis]

A. ÚČASTNÍCI KONANIA A ICH PRÁVNI ZÁSTUPCOVIA

Žalobca: J. K.

[omissis]

Žalovaná: TP S.A.

[omissis].

B- RELEVANTNÁ PRÁVNA ÚPRAVA EURÓPSKEJ ÚNIE

Zmluva o Európskej únii [omissis]

Článok 2: Únia je založená na hodnotách úcty k ľudskej dôstojnosti, slobody, demokracie, rovnosti, právneho štátu a rešpektovania ľudských práv vrátane práv osôb patriacich k menšinám. Tieto hodnoty sú spoločné členským štátom v spoločnosti, v ktorej prevláda pluralizmus, nediskriminácia, tolerancia, spravodlivosť, solidarita a rovnosť medzi ženami a mužmi.

Smernica Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecné podmienky rovnakého zaobchádzania v zamestnaní a povolani (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79, ďalej len „smernica č. 2000/78/ES“).

Článok 1: Účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolani na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.

Článok 3

1. V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

- a) podmienkam prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok náboru, bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie, vrátane postupu v zamestnaní;
- b) prístupu k všetkým typom a všetkým úrovniam odborného poradenstva, odbornej prípravy, ďalšieho odborného vzdelávania a preškolenia, vrátane odbornej praxe;
- c) podmienkam zamestnania a pracovným podmienkam vrátane podmienok prepúšťania a odmeňovania;
- d) členstvu a činnosti v organizácii zamestnancov alebo zamestnávateľov alebo akejkoľvek organizácii, ktorej členovia vykonávajú určitú profesiu, vrátane výhod poskytovaných takými organizáciami.

Článok 17: Členské štáty ustanovia pravidlá ukladania sankcií za porušenie vnútroštátnych ustanovení prijatých podľa tejto smernice a vykonajú všetky opatrenia potrebné na ich uplatňovanie. Sankcie, ktorých súčasťou môže byť náhrada za ujmu pre obeť, musia byť účinné, primerané a odstrašujúce. Členské štáty oznámia tieto ustanovenia Komisii najneskôr

do 2. decembra 2003 a bezodkladne všetky neskoršie zmeny a doplnky, ktoré majú na ne vplyv.

C. Relevantné vnútroštátne právne predpisy

Ustawa o wdrożeniu niektórych przepisów prawa Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania z dnia 3 grudnia 2010 roku (Zákon z 3. decembra 2010 o prebratí určitých predpisov Európskej únie o rovnosti zaobchádzania; *Zbierka zákonov z roku 2020, položka 2156 – konsolidované znenie*; ďalej len „zákon o rovnosti zaobchádzania“)

Článok 2 ods. 1 Zákon sa vzťahuje na fyzické a právnické osoby, ako aj na organizačné jednotky, ktoré nie sú právnickými osobami, ale zákon im priznáva právnu subjektivitu.

Článok 4 bod 2 Zákon sa vzťahuje na:

...

(2) podmienky začatia a vykonávania hospodárskej alebo pracovnej činnosti, najmä v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo prácou vykonávanou podľa občianskoprávnej zmluvy;

....

Článok 5 Zákon sa nevzťahuje na:

...

(3) slobodu výberu zmluvnej strany, pokiaľ výber nie je založený na pohlaví, rase, etnickom pôvode alebo národnosti;

....

Článok 8 ods. 1 bod 2

1. Zakazuje sa akákoľvek diskriminácia fyzických osôb z dôvodu pohlavia, rasy, etnického pôvodu, národnosti, náboženstva, vyznania, svetového názoru, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, pokiaľ ide o:

...

(2) podmienky začatia a vykonávania hospodárskej alebo pracovnej činnosti, najmä v súvislosti s pracovnoprávnym vzťahom alebo prácou vykonávanou podľa občianskoprávnej zmluvy;

....

Článok 13

1. Každý, voči komu bola porušená zásada rovnosti zaobchádzania, má nárok na náhradu škody.
2. Na veci týkajúce sa porušení zásady rovnosti zaobchádzania sa uplatnia ustanovenia ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny (zákon z 23. apríla 1964 – Občiansky zákonník) [*omissis*].

D. Predmet konania vo veci samej

Žalobca sa v prejednávanej veci domáha toho, aby bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť sumu 47 924,92 poľských zlotých (PLN) spolu so zákonnými úrokmi z omeškania odo dňa podania žaloby až do dňa zaplatenia, pričom uvedená suma pozostáva zo sumy 35 943,69 PLN z titulu náhrady škody a zo sumy 11 981,23 PLN z titulu nemajetkovej ujmy za porušenie zásady rovnosti zaobchádzania na základe sexuálnej orientácie, a to vo forme priamej diskriminácie v oblasti podmienok začatia a vykonávania hospodárskej činnosti najmä v súvislosti s prácou na základe občianskoprávnej zmluvy. Vyššie uvedenú pohľadávku žalobca opiera o tvrdenie, že žalovaná sa dopustila priamej diskriminácie vzhľadom na sexuálnu orientáciu žalobcu tým, že mu zrušila plánované pracovné činnosti v decembri 2017, v rámci ktorých sa mala realizovať mesačná zmluva o dielo uzavretá 20. novembra 2017 a už so žalobcom neuzavrela ďalšiu zmluvu o dielo, čím došlo k ukončeniu spolupráce zmluvných strán. Ako pravdepodobnú príčinu zrušenia pridelovania práce a ukončenia spolupráce zo strany žalovanej uviedol žalobca to, že spolu so svojim životným partnerom uverejnil pesničku „*Pokochaj nas w święta*“ (*Miluj nás vo vianočnom čase*) na stránke YouTube v rámci projektu „J. & D.“, ktorého cieľom je poukázať na to, že páry rovnakého pohlavia žijúce v Poľsku sa ničím neodlišujú od heterosexuálnych párov.

Žalovaná navrhla žalobu zamietnuť a odvolávala sa na to, že neporušila zásadu rovnosti zaobchádzania. Žalovaná tvrdila, že jednak ani ona sama a jednak ani právne predpisy nezaručovali žalobcovi predĺženie zmluvy o dielo uzavretej medzi zmluvnými stranami. Spresnila, že v decembri 2017 došlo v žalovanej spoločnosti k reorganizácii, v rámci ktorej mali byť činnosti tvorby vysielania, ktoré vykonával žalobca, transferované na novovytvorenú Agentúru tvorby vysielania a reklamy. Rozhodnutie o ukončení spolupráce so žalobcom prijala osoba zodpovedná za reorganizáciu. Žalovaná okrem toho uviedla, že sexuálna orientácia žalobcu bola všeobecne známa.

Účastníci konania sa nezhodujú na príčinách ukončenia spolupráce so žalobcom zo strany žalovanej, a teda v otázke, či táto príčina bola priamou diskrimináciou na základe sexuálnej orientácie žalobcu.

E. RELEVANTNÉ SKUTKOVÉ OKOLNOSTI

[*omissis*]

Žalobca je homosexuálom. Spolu so svojím partnerom vykonáva aktivistickú činnosť v prospech spoločnosti LGBT, ktorej cieľom je podporiť toleranciu homosexuálnych párov žijúcich v Poľsku. V rámci tejto činnosti žalobca a jeho partner prevádzkujú kanál na YouTube v rámci akcie „J. & D.“, na ktorom uverejňujú materiály podporujúce toleranciu homosexuálnych zväzkov. Žalobca a jeho partner 4. decembra 2017 uverejnili na vyššie uvedenom kanáli hudobné video s vianočnou pesničkou „*Pokochaj nas w Świąta*“, ktoré predstavuje homosexuálne páry oslavujúce Vianoce. Žalobca na internete začal svoju činnosť v súvislosti s podporou tolerancie v roku 2016, keď so svojím partnerom uverejnili video k hitu skupiny Roxette a následne uverejnili ich účasť v GayGala v Štokholme na pozvanie skupiny Roxette. V nadväznosti na svadbu žalobcu a jeho partnera, ktorá sa konala v Portugalsku v júni 2017, boli hosťami programu „Dzień Dobry TVN“ vysielaného poľskou televíznou stanicou TVN. Pracovníci a spolupracovníci redakcie, v ktorej žalobca vykonával svoju činnosť v rámci organizačnej štruktúry žalovanej, vedeli o sexuálnej orientácii žalobcu.

Žalovaná prevádzkuje celoštátnu verejnú televíznou stanicu a zamestnáva viac ako 2 tisíc zamestnancov. Žalobca ako spolupracovník na strednej úrovni v rámci štruktúry žalovanej nemal priamy kontakt s vedením žalovanej spoločnosti.

Od 2010 do 2017 sa spolupráca medzi žalobcom a žalovanou uskutočňovala na základe na seba nadväzujúcich krátkodobých zmlúv o dielo, ktoré boli uzatvárané v pravidelných intervaloch. Žalobca spolupracoval v rámci výkonu nezávislej hospodárskej činnosti poskytovanej jednotlivcom. Spolupráca zahŕňala prípravu materiálov typu video-montáže, materiály do správ alebo fejtónov, ktoré boli následne používané vo vlastných propagačných materiáloch žalovanej. Žalobca vykonával činnosti v rámci vnútornej organizačnej jednotky žalovanej Redakcja Oprawy i Promocji Programu 1 (Redakcia rámcového vysielania a reklamy Programu 1), ktorej vedúcim bol W.S. Žalobca v rámci uzatváraných zmlúv o dielo vykonával plnenie pracovných úloh v týždňových intervaloch, počas ktorých pripravoval programový materiál pre vlastnú reklamu žalovanej. Priamy nadriadený žalobcu, W. S., zadal pracovné úlohy žalobcovi a druhej novinárke vykonávajúcej rovnaké činnosti tak, aby každý z nich mesačne mal dve týždenné služby.

Od augusta 2017 sa v rámci vnútorných štruktúr žalovanej plánovala reorganizácia, ktorá mala okrem iného spočívať vo vytvorení novej organizačnej jednotky Agencja Kreacji, Reklamy i Oprawy. Nová jednotka mala byť zlúčenou agentúrou pre všetky televízne programy žalovanej namiesto doterajších redakcií pre jednotlivé programy. Realizáciou reorganizácie a overovania spolupracovníkov, ktorí mali prejsť do novej agentúry, žalovaná poverila nových zamestnancov pánov I.Ś. a P. K.

Na prelome októbra a novembra 2017 P.K. zorganizoval stretnutie s Redakcja Oprawy i Promocji Programu 1, počas ktorého oznámil, ktoré osoby úspešne prešli preverením spolupracovníkov uskutočneným v súvislosti s reorganizáciou, pričom k týmto osobám patrilo aj žalobca.

Poslednú zmluvu o dielo na jeden mesiac zmluvné strany uzavreli 20. novembra 2017. Žalobca 29. novembra 2017 dostal od priameho nadriadeného pracovný rozpis na december 2017 obsahujúci 2 týždňové služby začínajúce 7. a 21. decembra 2017.

Žalobca 4. decembra 2017 uverejnil spolu so svojim parterom hudobné video s piesňou „*Pokochaj nas w święta*“.

Dňa 5. resp. 6. decembra 2017 roku sa uskutočnilo stretnutie ohľadom prípravy vianočných materiálov pre televízne programy žalovanej, na ktorom sa zúčastnili priami nadriadení žalobcu – W.S., I.Ś., P.K., ako aj vedúci Redakcja Opraw i Promocji Programu 2, L.R. Na tomto stretnutí bola položená otázka, či sa plánuje príprava vianočného spotu, pričom I.Ś. alebo P.K. odpovedali, že J. (Program 1) predsa už má svoj spot a svojich Mikulášov.

Po tomto stretnutí sa I.Ś. resp. P.K. obrátili na priameho nadriadeného žalobcu, W.S., aby ich informoval o termínoch služieb žalobcu a následne mu odporučili, aby odvolal žalobcu z týchto činností a jeho prácu pridelil inej osobe.

Žalobca 6. decembra 2017 dostal od svojho priameho nadriadeného e-mail s informáciou o odvolaní zo služby, ktorá mala začať 7. decembra 2017 a ktorú mal prevziať iný novinár.

Žalobca sa 20. decembra 2017 opýtal priameho nadriadeného W.S., či sa má 21. decembra 2017 roku dostaviť na plánovanú službu. V odpovedi mu bolo oznámené, že P. K. nemá v úmysle spolupracovať so žalobcom.

V dôsledku toho žalobca nenastúpil do služieb v decembri 2017 a nebola s ním uzavretá zmluva o dielo na ďalšie obdobie. Spolupráca medzi účastníkmi konania sa tým skončila.

Žalovaná nemala voči žalobcovi žiadne výhrady ohľadom kvality ním pripravovaných materiálov.

Na miesto žalobcu bola prijatá K. K., ktorá nemala ani kvalifikáciu a ani prax vo výkone činností dovtedy vykonávaných žalobcom.

Činnosť Agencja Kreacji, Reklamy i Oprawy sa formálne začala 1. januára 2018.

F. DÔVODY POLOŽENIA PREJUDICIÁLNEJ OTÁZKY

Vnútroštátny súd kladie túto prejudiciálnu otázku, lebo v priebehu konania nadobudol pochybnosti o prípustnosti vylúčenia uplatnenia ochrany stanovenej

v smernici 2000/78/ES na slobodu výberu zmluvnej strany, pokiaľ táto ochrana nie je založená na pohlaví, rase, etnickom pôvode alebo štátnej príslušnosti, pokiaľ sa diskriminácia na základe sexuálnej orientácie týka voľby fyzickej osoby, ktorá je zmluvnou stranou civilnej zmluvy a vykonávajúca samostatnú zárobkovú činnosť v rámci svojej hospodárskej činnosti.

Rozsah pôsobnosti smernice č. 2000/78/ES je presne stanovený v jej článku 3. Pre predmetnú vec je relevantná právna úprava obsiahnutá v článku 3 ods. 1 písm. a) a c), ktorá zaručuje ochranu proti diskriminácii v súvislosti s podmienkami prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok nábora, a v súvislosti s podmienkami zamestnania a pracovnými podmienkami. Smernica 2000/78/ES nedefinuje pojem samostatná zárobková činnosť a nespresňuje rozsah, v akom sa na takúto činnosť má vzťahovať ochrana stanovená v smernici, t. j. či v rámci ochrany práva zmluvnej strany možno túto ochranu vylúčiť u osoby, ktorej sa týka diskriminácia založená na diskriminačných vlastnostiach uvedených v článku 1 smernice, pri výbere zmluvnej strany, s ktorou chce spolupracovať v rámci hospodárskej činnosti.

Vnútroštátny súd konajúci v prejednávanej veci má uvedené pochybnosti z hľadiska ustanovení vnútroštátneho práva, ktorými sa preberá smernica 2000/78/ES, konkrétne článku 5 bodu 3 zákona o rovnosti zaobchádzania, ktorý z uplatnenia ochrany stanovenej týmto zákonom vylúčil situáciu slobody výberu zmluvnej strany, pokiaľ nie je založená na pohlaví, rase, etnickom pôvode a národnosti. Takáto právna úprava by znamenala, že k diskriminácii môže dôjsť na základe sexuálnej orientácie, pokiaľ by k diskriminácii došlo len pri slobodnom výbere zmluvnej strany. Vyššie uvedená otázka má priamy vplyv na riešenie prejednávanej veci, keďže žalovaná sa v rámci slobodného výberu zmluvnej strany rozhodla neuzavrieť ďalšiu zmluvu o dielo so žalobcom vykonávajúcim nezávislú činnosť ako jednotlivec. Podľa súdu vykonávanie nezávislej hospodárskej činnosti žalobcom treba považovať za výkon samostatnej zárobkovej činnosti v zmysle článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2000/78/ES. Okrem toho podľa názoru vnútroštátneho súdu cieľom článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2000/78/ES je zabezpečiť ochranu proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie aj v takomto prípade, keďže neuzavretie zmluvy s osobou vykonávajúcou hospodársku činnosť len z dôvodu jej sexuálnej orientácie sa javí ako prejav obmedzenia prístupu k samostatnej zárobkovej činnosti.

Vzhľadom na znenie článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie výklad analyzovaného článku 3 ods. 1 písm. a) smernice 2000/78/ES spadá do výlučnej právomoci Súdneho dvora Európskej únie a z tohto dôvodu je táto prejudiciálna otázka odôvodnená.

[omissis]